

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Людмил Борисов Петков

декан на факултет „Музикална педагогика“
в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив,
назначен за член на научно жури

със Заповед на Ректора № РД-27-103/25.10.2022 г., гр. Пловдив
GSM: 0888 803 179

на

дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР“
професионално направление **8.3. Музикално и танцово изкуство**
докторска програма **„Музикознание и музикално изкуство“**

Тема: „Сравнителен анализ на Пекинската опера дзиндзю и Италианската опера“

Автор: Ванг Йе, докторант към катедра

„Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство“

към факултет „Музикална педагогика“

при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

научен ръководител: проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак

Ванг Йе е оперен певец (баритон), по националност китаец.

Бакалавърската си степен получава в Университета Чюанджоу, Китай, като в професионалните му умения влизат класическо оперно пеене и традиционна китайска музика (народно творчество и пеене). В периода 2011 – 2015 г. се обучава и успешно завършва магистърска степен в Музикалната консерватория „Джовани Батиста Перголези“ в гр. Фермо, Италия. Там, освен с пеене, интересите му са свързани с камерни вокални ансамбли, история на музикалния театър, сценична и хорово практика и др. Владее китайски език и в различна степен английски, италиански и български езици.

С препоръка от проф. Никола Верзина, декан на Националната музикална консерватория във Фермо (Италия) заминава за България, за да продължи образованието си в класа по оперно пеене на проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак.

Има няколко награди от международни и български вокални конкурси, както и множество участия като оперен и камерен изпълнител в Италия и България.

Представеният за рецензиране труд е в обем от 176 страници и включва: увод, четири глави, заключение, литература и приложения. Докторантът се е позовал на 38 заглавия на китайски, италиански, английски и български език, от които 36 са печатни, а 2 – интернет източника.

В съдържанието на труда е заложен широк спектър взаимосвързани компоненти, чиято цялост покрива заявената дисертационна тема давайки видимост на една логично замислена и изчерпателно онагледена конструкция.

Докторантът, на базата на своя опит и интереси, ясно мотивира причините за избора си на тема, използвайки настъпилите мощни процеси на глобализация в света за навременно идващо сравнително изследване на две от водещите за жанра си направления в източната и западната традиционни култури – Пекинската опера дзиндзю и Италианската опера. Преобладаващият до настоящия момент в детайлна степен подробен и теоретично изчерпателен изследователски масив е предимно обособен в областта на изследванията си и стъпката към преодоляване на очертаните граници дава не само научен заряд на настоящето изследване, но и подсказва за смел подход, още повече когато се засягат явления с ценен културен статут. За целта са използвани емпиричен и теоретичен метод на изследване, като една от основните задачи на труда е подреждане, систематизиране и класифициране на изследваните близки и пряко засягащи темата научни материали.

В **Първа глава**, свързана с произхода и развитието на Пекинската и Италианската опера, Ванг Йе ориентира и осветява с много верен усет лабиринта на сложната предистория на възникване на Пекинската опера. Изведени са мястото и значението на опера Кун за китайската култура, като най-значима при навлизане чрез различни по стилистиката си оперни трупи (например ицян, нейдзю, къю и дзинтоу) на този вид изкуство в Пекин. Упадъкът с течение на времето на опера Кун, естествено довел и свързан с възхода на нови вокални оперни жанрове, е улеснено в разбирането си чрез изясняване на специфични понятия от китайските музикално-театрални жанрове. Така например, връзката между четирите основни музикални системи (Куншацян, Гаоцян, Пихуанцян и Баудзъцян) с регионите, които ги характеризират е анализирана пространно чрез спецификата на използваните вокално-интонационни мотиви, инструментариума, мелодичните модели сипи и архуан, (които в събирателното си понятие Пихуанцян доминират в Пекинската опера), на особеностите на изпълнителските стилове и маниери на изпълнение.

Постижение в Първата глава от дисертацията е начинът, по който музикалното изкуство е вписано и съобразено с историческия контекст. Скритата и явна символика на китайския оперен театър са допълнително усложнени от постоянните промени, внезапна интеграция на родени паралелни процеси и неспирния стремеж в посока на усъвършенстването на съществуващата практика. Така значението на категорично навлизащата оперна трупа Хуей в Пекин е изразено многопластово, при което различните характеристики на творческото проявление сглобяват динамичната среда, в която дзиндзю съзрява. Значението на представленията изразени по самобитен начин е такава, че в съперничество между цинцян и дзиндзю (съотнесено към операта Кун) се развива с пряка намеса на Правителството. Не са пропуснати ярки представители на Пекинската опера като

Мей Ланфан, Чън Йенчиу, Сюн Хуейшън, чиито дълбоки в разбирането си възгледи и начини на постигане чрез различни техники на естетическите им цели са дали тласък в установяването на един уникален стил на изпълнение.

Съпътстващата в главата опозиция на операта през Ренесанса, през XVII-XIX век и италианската модерна опера, както и изясняване на стилове и понятия, залегнали в изследователския план на докторанта, са грамотно подредени и творчески осмислени в своите най-важни аспекти.

Във **Втора глава** от труда се навлиза в сравнителен анализ на две знакови за жанра творби – „Пияната Конкубина” и „Мадам Бъттерфлай”. Тук са очертани процесите оформящи различието в организацията на сюжета, в създаването на художествения образ, в сценичното изкуство и в музиката. Погледнати „отвътре” с техния унаследен и натрупан опит, анализирани функционално и с приложната им активност, в ключовите си аспекти двете творби са подходящ избор за разгръщане потенциала на научния труд.

Третата глава се явява своеобразен център на труда, „приемащ”, „отпращащ” и координиращ научния труд. Сравнителният анализ на Пекинската и Италианската опера е направен в много подробна форма и в задълбочена в смисловата си защитеност съдържателност. Засегнатите територии на културен произход, философски концепции, изразни форми, методи, фокус на изпълнители и т.н. са представени концептуално чрез тяхната „квинтесенция на единство и убеждение”. Проникването на конфуцианството в културата на оперния театър, както и на западните философски системи в европейския, е балансирано развито в неговата диалектична перспектива. Енигматичната природа и традиционните ограничения съпътстващи специфичния чар на развитието на изкуството в периода Цин, са в услуга на хармоничната цялостност и съхранение на унитарна в своето предразположение естетическа традиция. В същото време единството на действие, време и място в западната драматургия е отчетено в своето определящо въздействие на един от главните формообразуващи принципи в европейската драматургия.

Докторантът задълбочено изследва различията в композирането на музиката, акомпанимента, във вокалното изпълнение и в изразните методи между двата обекта на изследване. При типологията на видовете певчески гласове Ванг Йе се обляга на създадената от Миглена Ценова-Нушева, което е едно голямо признание към българския изследовател. През призмата на многообразието на сценичното изпълнение преминават оформяне на сценичното пространство, декори, сценичен дизайн, реквизит (опростен или обогатен), естетиката на движение, поза, грациозност, моделиране на колорит, сила на израза и различните свързани с терминологията конотации, като предпоставен за нагнетяване на смисъл фундамент.

Важна роля за осветяване обхвата на проблематиката и постигане на високо критично ниво в нейното изследване е представянето на моделите на унаследяване по пътя на развитие на двете опери, системата на обучение,

предаването на умения, периодите на обучение, школи и явления. Значението на школата Фулиен Чън, нейните педагогически методи и практики, начинът на обмяна на учебно съдържание при различното ниво на обучение, особености и крайната цел в практикуването и изучаването на репертоара са изцяло в контекста на отреденото ѝ на типичен представител на арт школа място.

Особен интерес за изследователя представлява съвременната академична система на обучение в Пекинската опера. Отбелязаните специфики дават видимост на разбирането на съвременното понятие за образование в унисон със световните тенденции и практики. При модела на унаследяване при италианската опера (Белканто) изследването се движи по сходен начин. Тук са застъпени Римската, Неаполитанската, Болонската и Венецианската школи с техните особености и главни представители. Разгледан е механизма на формиране на белканто, техниката на преподаването му, водещите медицински, психологични и вокални принципи, опознаването на физиологичния механизъм и научното познание на анатомичните особености на гласовия апарат. Персонализира се фигурата на „Тото“ Котони като „Учител“ с изключителни качества в това призвание и неговата роля в съхранението, обучението и разпространението на най-определящите и ценни за белканто норми. Вокалната техника на Котони като „кулминация и дори норма на италианското белканто“ е документирана от неговия ученик Луиджи Ричи и събрана в четири книги – пазител и субект на традицията.

Последната **четвърта глава** на труда преминава през проблемите и конструктивните решения валидни за двете опери. Ванг Йе изследва неблагоприятните за комфорта на двете изкуства нови реалности. Това е в пряка връзка с различната темпоралност на живота сега и във времето, когато са създавани Пекинската и Италианската опера. Посочени са начините за обновяване и интеграция към новата променена културно, духовно и социално среда.

Безапелационно, дигиталната ера напъва високото изкуство в начините му на оцеляване. Комуникацията се променя чрез средствата за масова информация и се измества естествения процес на общуване с публиката. Развитието на технологиите създава и предимства, които Ванг Йе е осмислил и отразил като ресурс, наблягайки на преимуществата в отразяващи процесите категории, като: удобство и придружаване, масовост и индивидуалност, интерактивност и т.н. Комуникационният процес е разнопосочен в проявленията си и резултатите му са с двупосочно влияние.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на гореизложеното считам, че докторантът демонстрира висока степен на ерудиция, отлична информираност и висококритична рационална мисъл по заявената тема. Особено впечатление ми направи познавателната многоплановост на труда, пречупена творчески през личната призма и опит на изследователя.

Целта и предметът на изследване, заложен в синтеза на произход и развитие, както и осветяването на различията в историческите предпоставки при двете опери, настоящото им състояние, проблематика, затруднения и предложени решения за справяне с тях са изпълнени.

Несъмнено за мен, този труд е стабилен мост за сближаване на две култури и отправна точка за нови изследвания по темата.

Накратко **приносите на дисертационния труд** могат да се обобщят по следния начин:

1. Дисертацията се явява първа в качеството си на сравнение между образователните и наследствените модели на Пекинската и Италианската опери.
2. Ванг Йе е направил първото сравнително изследване между Пекинската и Италианската опери в цялостен систематизиран вид.
3. По отношение на сценичното им изпълнение в движението на социалния, историческия и културен процес, подробно са анализирани вокалните техники, класифицирана е ролята на музикалната характеристика и драматургична структура на две знакови творби – „Пияната Конкубина” и „Мадам Бътерфлай”.
4. Аргументирани са предложения за решаване на проблемите, пред които са изправени двете опери във времето на дигитализацията.
5. Този труд е насърчителен по отношение на академично-изследователския и културен обмен между два исторически установени феномена и допринася за по-доброто им разбиране.

Поздравявам Ванг Йе и научния му ръководител проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак за резултата от съвместната им работа.

Въз основа на гореизложеното давам безусловно положителната си оценка и убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР” (в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство”) на Ванг Йе.

18.11.2022 г.
Пловдив

Написал рецензията:

проф. д-р Людмил Петков